

UZ Brussel ICT installatie voorwaarden

1. Licenties

Het licentiemechanisme mag geen beperking opleggen met betrekking tot de werking van systemen en/of apparatuur. Met andere woorden, de continuïteit van de oplossing moet altijd gewaarborgd zijn. Een licentie dient eenvoudig over te zetten zijn op een vervangend systeem en wordt bij voorkeur niet afgedwongen middels hardwarematige oplossingen (keys, dongels...).

Indien specifieke eigenschappen nodig zijn voor licenties zoals bvb MAC adres of VM hardware ID dan moet dit specifiek worden aangegeven zodat bij migraties geen problemen ontstaan met licenties.

Het upgraden van bvb VM hardware compatibility mag geen licentie problemen veroorzaken en indien dit het geval is moet dit duidelijk worden aangegeven en moet de firma een oplossing bieden.

Er zijn geen extra licenties vereist voor het opzetten van een test, opleiding of acceptatieomgeving.

Licenties worden enkel gevraagd voor de productieomgeving.

Eventuele licenties van ondersteunende producten (Operating systemen, database systemen...) worden duidelijk aangegeven en kunnen geen afdwingbaar onderdeel van de oplossing zijn, met andere woorden het staat UZ Brussel vrij om zich op haar eigen contracten met de nodige leveranciers te beroepen om de nodige licenties te voorzien.

Bij het binnenbrengen van een oplossing moet aangegeven worden op welke manier data van de oplossing ook na het vervangen van de oplossing geraadpleegd en geëxporteerd kunnen worden.

Indien licenties moeten worden aangeschaft door UZ Brussel voor bepaalde software zoals bvb Oracle database, Microsoft SQL Server etc moet dit duidelijk worden aangegeven.

Indien de firma de licentie aanbiedt moet er een document worden overhandigd aan UZ Brussel zodat bij controle wij dit document kunnen voorleggen aan de desbetreffende software fabrikant.

2. Integratie met de infrastructuur.

2.1 Algemeen: ieder apparaat/systeem is voorbereid op de toekomst

Het totaalconcept garandeert een maximale flexibiliteit om tegemoet te komen aan de snelle ICT evolutie. Het concept voorziet in een mechanisme waardoor nieuwe functionaliteit en opties stelselmatig kunnen ontwikkeld worden en via updates/upgrades zullen toegevoegd worden.

- De updates dienen zoveel mogelijk zonder downtime te gebeuren; indien er toch een downtime nodig is, kan die gealigneerd worden met de onderhoudsvensters die ICT afgesproken heeft met haar interne klanten.
- Elke update moet terugrolbaar zijn. In het geval dat een update database aanpassingen omvat, moet er een apart script voorzien worden om deze updates terug te rollen.

Het totaalconcept wordt de volgende 5 jaar nog verder verkocht en de volgende 10 jaar nog verder ondersteund. Voor maatwerk is bij de opdrachtnemer een mechanisme van kennisoverdracht in plaats.

2.2 SaaS en PaaS oplossingen

Oplossingen die buiten de UZ Brussel omgeving gehost worden dienen te voldoen aan dezelfde standaarden die UZ Brussel zich oplegt en kunnen als dusdanig aan een audit onderworpen worden door interne of externe auditors.

Minimaal is het toegangsbeheer tot en de rolverdeling in dergelijke oplossingen opgelost via gebruikersgroepen gekoppeld aan de UZ Brussel Microsoft Active Directory via Microsoft Azure AD. Het toepassen van multifactor authenticatie kan opgedrongen worden op advies van DPO van UZ Brussel.

2.3 Clients

2.3.1 Client Standaarden

Elke client in het UZ Brussel domein streeft naar de volgende standaarden:

1. In principe worden alle desktops, laptops, tablets... (vanaf hier afgekort als clients) en de eventuele bijhorende OS licenties aangekocht door ICT, tenzij ze intrinsiek deel uitmaken van de oplossing die de opdrachtnemer aanbiedt of tenzij expliciet anders overeengekomen en goedgekeurd door de dienst ICT van UZ Brussel.
2. In principe wordt alle apparatuur verbonden aan een client (zoals printers, leespenen, barcode-scanners...) aangekocht of vanuit standaard oplossingen voorzien door ICT, tenzij:
  - a. ze intrinsiek deel uitmaken van de oplossing die de opdrachtnemer aanbiedt of
  - b. expliciet anders overeengekomen.
3. Het standaard client operating systeem is Microsoft Windows 10. Windows 7 wordt niet meer aanvaard. Voor Windows 10 wordt de voorkeur gegeven aan een LTSB versie.
4. Voor sommige mobiele gebruikers werken we ook met virtualisatie via VMWare VDI (Horizon). Eventuele beperkingen om de software op deze platformen te draaien moet expliciet doorgegeven worden in het later besproken design document.
5. De clients in UZ Brussel worden gejoined in het Active Directory domein van uzbrussel.be en beheerd via GPO's. Deze settings gelden voor alle toestellen en kunnen niet zonder overleg met de opdrachtnemer veranderd worden.
6. Software die op clients in het domein geïnstalleerd wordt, zal door de opdrachtnemer in een formaat opgeleverd worden dat compatible is voor verdeling met Microsoft SCCM (bij voorkeur MSI formaat). Verdeling van de software gebeurt door ICT met SCCM. De installatiehandleiding van de software is onderdeel van de as-built documentatie.
7. SCCM wordt tevens gebruikt om alle domain clients van de reguliere Windows updates te voorzien. Uitzonderingen hierop komen niet voor tenzij grondig gemotiveerd.
8. Alle clients zijn uitgerust met Microsoft Internet Explorer 11 (windows 7 & 10) en Microsoft Edge (windows 10). Internet Explorer (IE) 11 is de standaard browser. Als alternatief wordt ook Google Chrome toegestaan.

Oudere versies van IE zijn niet toegelaten. Indien een andere browser vereist of aangewezen is dient dit besproken te worden met ICT.
9. Alle clients zijn uitgerust met de laatste versie van Adobe Acrobat Reader om eventueel gecreëerde PDF's te openen. Beide worden via SCCM up-to-date gehouden.
10. Alle clients zijn uitgerust met een centraal aangestuurde anti-virus omgeving. Deze tool wordt door ICT geïnstalleerd, beheerd en up-to-date gehouden. Indien specifieke exclusions moeten ingesteld worden dient dat expliciet in de designdocumenten vermeld te worden. Periodiek wordt een full scan van de client gedaan die de performantie van de client kan beïnvloeden. Dit heeft vooral belang voor eventuele socket-based communicatie. Indien van deze communicatievorm gebruik gemaakt wordt, dient dit expliciet in de designdocumenten vermeld te worden.

Andere antivirus systemen zijn niet toegelaten. Het uitschakelen van antivirus systemen is niet toegelaten.
11. Geen enkele client op het domein kan of mag, zonder voorafgaand overleg met geautoriseerd UZ Brussel personeel, remote overgenomen worden door de opdrachtnemer.
12. Het gebruik van TeamViewer, WebEX, VNC etc is niet toegestaan zonder overleg met UZ Brussel ICT.
13. Door opdrachtnemers geïnstalleerde software op clients moet kunnen draaien zonder lokale administrator-rechten. Applicaties moeten overweg kunnen met UAC op de client.

14. Alle clients zijn uitgerust met Microsoft Office 2010 of 2016 32bit . Alle andere vereiste versies van Microsoft Office of analogen moeten expliciet aangegeven worden in het design document.
15. Indien de oplossing gebruik maakt van Java dient de oplossing de gebruikte Java versie naast de reeds aanwezige Java te installeren. Er mag geen interferentie zijn tussen de verschillende Java versies op een client.
16. Indien de oplossing gebruik maakt van .Net dient de oplossing zich naar de binnen UZ Brussel gangbare versie te aligneren, of ervoor te zorgen dat de gebruikte .Net versie niet interfereert met de standaard gangbare versie.
17. Internet toegang is binnen UZ Brussel gekoppeld aan het persoonlijke gebruikersaccount. Service accounts hebben dit privilege standaard niet. Indien de toepassing op de client of gekoppelde randapparatuur toegang tot het internet nodig heeft moet dit expliciet vermeld worden in de design documentatie, met een duidelijke opgave van de nodige firewall rules.
18. Installatiepaden, bestandstructuur en schijfindeling is in goed overleg te bepalen.
19. Indien de oplossing een toestel vereist dat niet in het domain kan worden opgenomen moet dit expliciet worden aangegeven. Dit moet een uitzondering zijn.
20. UZ Brussel heeft een eigen Certificate Authority (CA) die door elk toestel in het domain automatisch is vertrouwd. Mobile devices beheerd via Mobile Iron vertrouwen deze CA ook. Er moet gebruik gemaakt worden van certificaten van de UZ Brussel CA tenzij een publiek certificaat nodig is wat wij dan zullen verschaffen van een externe CA (Commodo).
21. Voor email wordt binnen UZ Brussel gebruik gemaakt van Exchange2016 (on premise installatie). By default kan geen enkele client of server ongeauthenticeerd mailen. Uitgaande mail naar internet wordt beperkt tot mail adressen met suffix @uzbrussel.be. Andere domein namen worden gefilterd door de mail gateway. Indien de applicatie moet kunnen mailen zijn er 2 mogelijkheden:
  - a. Authenticated
    - i. Via AD credentials
    - ii. Mail adressen moeten worden opgegeven
  - b. Non-authenticated
    - i. Het IP adres wordt toegevoegd in een ACL op de loadbalancer
    - ii. Geen controle op mail adres

4.3.2 Uitzonderingen en alternatieven op de client standaarden

Bovenstaande standaarden kunnen de toepasbaarheid van een aantal oplossingen beperken zonder dat dit de bedoeling is van ICT. Indien de opdrachtnemer voorziet dat de componenten die hij nodig heeft om zijn oplossing aan te bieden problemen zal ondervinden met hogerstaande standaarden, is het van het uiterste belang om dit bij de beantwoording van deze aanbesteding te signaleren. In overleg met ICT kan dan voor bepaalde standaarden een alternatief gezocht worden. Afhankelijk van de problemen van de opdrachtnemer met deze standaarden kunnen in goed overleg de volgende alternatieven voorzien worden:

- *Client ontvangt geen automatische updates.*

Consequentie:

Na een periode vormt dit een security risico.

Verwachte acties:

ICT zal samen met de opdrachtnemer en de betrokken afdeling(en) een strategie bepalen om deze risico's het hoofd te bieden en kijkt uit naar de voorstellen van de opdrachtnemer in zijn antwoord.

- *Client wordt uit het domein gehaald en in een apart netwerk (VLAN) gezet achter een Palo Alto of Juniper firewall.*

Consequentie:

Het voornaamste gevolg is dat de eindgebruiker op deze PC zijn normale administratieve taken en/of patiëntadministratie niet meer kan uitvoeren. Dit houdt dan ook in dat hij/zij meerdere clients nodig heeft, om naast de oplossing van de opdrachtnemer ook zijn andere taken te verrichten. Dit wordt door ICT ten sterkste afgeraden.

Verwachte acties:

Naast de in de vorige bullet vermelde acties verwacht ICT van de opdrachtnemer ook een compleet overzicht van de communicatie van de clients en de andere IT componenten van de oplossing, op poort en (eventueel later in te vullen) IP adres.

- *Client wordt uit het domein gehaald, in een apart netwerk (VLAN) gezet achter een Palo Alto of Juniper firewall en beheerd door de opdrachtnemer.*

Naast de in de vorige bullet vermelde consequenties en acties verwacht ICT dat de opdrachtnemer SLA's voorstelt bij het beantwoorden van deze aanbesteding, en aan ICT de aanspreekpunten doorgeeft voor service en escalatie.

Er wordt ook verwacht dat de nodige security maatregelen worden getroffen zoals bvb antivirus.

Gebruik van strong passwords en gebruik van windows firewall.

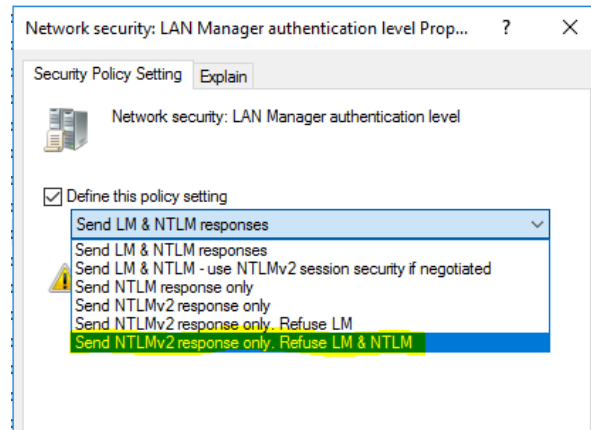
4.4 Server equipment

4.4.1 Server standaarden

Servers in het UZ Brussel zijn bij voorkeur virtueel en enkel fysiek indien er een zeer grondige reden is daartoe en vooraf goed werd aangegeven. Elke Server in het UZ Brussel domein onafhankelijk van zijn functie, streeft naar de volgende standaarden:

1. Elke door ICT onderhouden server heeft een Microsoft Server Operating Systeem, met Windows 2016 - 1607 of Windows 2019 - 1809 als OS.
2. Indien Windows geen optie is kunnen we ook een Linux server aanbieden. Voor Linux wordt CentOS 8.x of RHEL8 aangeboden. CentOS 7.x wordt aanvaard onder bepaalde voorwaarden.
3. Indien er een OVA/OVF wordt aangeboden verwachten we dat er wordt voldaan aan punten 1 en/of 2 hierboven tenzij hiervoor een grondige reden is.
4. Elke server wordt binnen de geleverde applicatie of randapparatuur steeds aangesproken via zijn Fully Qualified Domain Name (FQDN). De domain name is uzbrussel.be. Er wordt gebruik gemaakt van split DNS voor FQDNs die op internet beschikbaar moeten zijn.
5. ICT begrijpt dat vooral de validatie van medische apparatuur tijd vergt, en dat daardoor de roadmap van Microsoft niet altijd op de voet kan gevolgd worden. Ondanks dat begrip wordt door ICT geen OS ondersteund dat niet meer door Microsoft zelf ondersteund wordt. Voor nieuwe toepassingen hanteert UZ Brussel de regel dat door de opdrachtnemer geoffreerde oplossingen draaien op een OS dat nog minstens 3 jaar gesupporteerd wordt.
6. In principe is elke server gevirtualiseerd via VMware ESX 6.5 of 6.7. Alle bijhorende software licenties ondersteunen het HA & VMotion principe, en er worden geen eisen gesteld die VMotion in gedrang kunnen brengen.
  - a. Indien VMWare fault tolerance nodig is moet dit worden aangegeven.
  - b. Indien Vmotion niet is ondersteund moet dit worden aangegeven en verwachten we hier een uitgebreide uitleg voor.
    - i. Vmotion is heel belangrijk voor UZ Brussel omdat we elke 3 maand een redundantie test doen waar een computer zal worden leeggemaakt en hiervoor steunen we op vmotion.

7. Servers worden altijd geïnstalleerd door UZ Brussel personeel. Eigen installaties worden niet toegestaan behalve in vorm van een OVA/OVF voor een hardened oplossing (typisch voor Linux servers maar niet voor Windows servers).
8. De windows servers zijn gejoined in het UZ Brussel AD domain uzbrussel.be en worden via GPO's beheerd. Deze settings gelden voor alle toestellen en kunnen niet zonder overleg met de opdrachtgever veranderd worden.
  - a. In de baseline GPO wordt onderstaande afgedwongen
    - i. Disable SMBv1 (windows filesharing)
    - ii. Disable LM (LanManager) & NTLMv1

- iii. UAC wordt afgedwongen
  - iv. Windows Firewall wordt afgedwongen. TCP/UDP poorten die moeten worden opgezet moet nauwkeurig worden omschreven. Het wordt ook toegestaan om eventueel een applicatie te definiëren in de Windows firewall.
    1. Alleen inkomend verkeer wordt momenteel gefilterd maar naar de toekomst toe kan eventueel uitgaand verkeer worden gefilterd en ook hiervan verwachten we gedetailleerde informatie.
  - v. User Rights Assignment (windows privileges) worden alleen beheerd via GPO en kunnen niet via een lokale GPO worden aangestuurd (bvb act as part of the OS, logon locally rights etc)
  - vi. SSL2.0, 3.0, TLS1.0 & 1.1 worden standaard disabled.
9. Eventuele specifieke software die op servers in het domein geïnstalleerd wordt, zal door de opdrachtnemer in een MSI formaat opgeleverd worden.

De installatiehandleiding van de software is onderdeel van de as-built documentatie.

Installatie van de software op de server zelf dient te worden overeengekomen tussen ICT en de opdrachtnemer.

Eventuele nieuwe versies/updates volgen hetzelfde pad.
10. Alle servers krijgen op reguliere tijdstippen Windows patches.

Indien bepaalde patches uit het verleden niet mogen geïnstalleerd worden is het aan de opdrachtnemer om ICT te verwittigen via het design document.

De opdrachtnemer zal zich organiseren om naar UZ Brussel een duidelijke en gerichte communicatie te doen over toekomstige patches die niet mogen geïnstalleerd worden, en dit binnen de 2 weken nadat Microsoft ze uitbrengt.

Indien de opdrachtnemer niet communiceert, zijn de eventuele gevolgen van het patchen voor de opdrachtnemer.

11. Alle servers zijn uitgerust met anti-virus software. Deze tool wordt door ICT geïnstalleerd, beheerd en up-to-date gehouden. Indien exceptions moeten ingesteld worden dient dat in de designdocumenten vermeld te worden.
Periodiek wordt een full scan van de server gedaan die de performantie kan beïnvloeden. Dit heeft vooral belang voor eventuele socket-based communicatie. Indien van deze communicatievorm gebruik gemaakt wordt, dient dit expliciet in de designdocumenten vermeld te worden.
12. Geen enkele server op het domein kan of mag, zonder voorafgaand overleg met geautoriseerd UZ Brussel personeel, remote overgenomen worden door de opdrachtnemer. Tijdens de projectfase wordt voor de oplossing een domein account voorzien waarmee de installaties zullen gebeuren.
Na de projectfase wordt deze account disabled.
Na het project kan de leverancier toegang krijgen tot de omgeving op de standaard UZ Brussel manier; Indien dit nodig is moet dit in overleg met ICT besproken worden gedurende het project. Men kan gebruik maken van een SSLVPN of een VPN Pulse Secure Client.
  - a. One Time Password
  - b. eID
  - c. TOTP
13. Indien men gebruik maakt van een eigen remote control systeem zoals bvb Axeda moet dit worden beschreven en goedgekeurd door UZ Brussel. UZ Brussel moet ten allen tijden weten wie heeft aangelogd op de systemen.
14. Er wordt bij UZ Brussel een duidelijk verschil gemaakt tussen installatie/support accounts en service accounts.
  - a. Er wordt een account voorzien voor de installatie en support van de applicatie(s) maar dit account wordt na de installatie disabled. Dit account mag dus niet worden gebruikt om bvb een service te draaien, een database connectie te maken of om bvb een fileshare te mounten.
  - b. Indien een service domain credentials nodig heeft ipv de default system account wordt hiervoor een service account aangemaakt.
  - c. Het paswoord van een service account mag niet in clear text zichtbaar zijn in configuratie bestanden.
    - i. Er wordt duidelijk aangegeven waar deze service accounts worden gebruikt (registry, configuratie bestanden etc).
15. Er worden in operationele fase geen GUI-based executables gebruikt op de servers (processen die niet als service kunnen worden gestart). Alle applicaties draaien als services die géén administrator rechten nodig hebben om hun functie uit te voeren.
Indien nodig wordt steeds gebruik gemaakt van domein service accounts die door UZ Brussel aangemaakt zijn. De omschrijving van de rechten van deze service-accounts zijn onderdeel van de as-built documentatie.
  - a. Bij voorkeur wordt er gebruik gemaakt een Group Managed Service Account waarvan het password wordt beheerd door AD.
  - b. Indien er geen gebruik kan worden gemaakt van een (g)MSA account moet dit worden verantwoord.
16. Internet toegang van op operationele servers of communicatie met specifieke publieke adressen op het internet is standaard niet toegestaan. Indien de leverancier dit onmisbaar acht voor zijn applicatie kan hij dat aangeven. In dat geval wordt er een uitzondering op deze regel gemaakt en verwachten we van de leverancier:

- a. Voor verkeer naar het internet: Een voorstel voor detail configuratie van onze firewall (zowel windows firewall als netwerk firewall).
  - b. Voor applicaties die van buitenaf beschikbaar moeten zijn: de details om dit op een gecontroleerde manier mogelijk te maken (URL's, IP-adressen, poorten, protocollen, ...)
17. Alle resources, services en alle server operating systemen worden gemonitord via MonitorNow. In het design document geeft de opdrachtnemer aan welke services, URLs er van belang zijn voor zijn toepassing, de te meten thresholds en de onderlinge relatie tussen de verschillende services en de user experience.
18. Alle nodige certificaten worden intern ondertekend door de UZ Brussel certificate authority.
19. UZ Brussel heeft een eigen Certificate Authority (CA) die door elk toestel in het domain automatisch is vertrouwd. Mobile devices beheerd via Mobile Iron vertrouwen deze CA ook. Er moet gebruik gemaakt worden van certificaten van de UZ Brussel CA tenzij een publiek certificaat nodig is wat wij dan zullen verschaffen van een externe CA (Commodo).
20. Er wordt bij voorkeur gebruik gemaakt van Kerberos authenticatie en niet van NTLMv2.
21. De leverancier zal naast een as-built documentatie ook een duidelijk schema voorzien waar de server componenten en informatie stromen en dependancies zichtbaar zijn.
22. Er moet ook een korte operationele procedure worden aangeleverd zodat de beschikbaarheid van het systeem snel kan worden gecontroleerd na het patchen/rebooten van de server.
23. Als backup oplossing wordt CommVault gebruikt. Er worden voor virtuele servers default 3 snapshots per dag voorzien (06u00, 12u00 & 18u00) waar een application consistent backup wordt genomen wat inhoudt dat de applicatie tijdens de snapshot een quiesce moet kunnen verwerken. Indien de applicatie hier niet tegen kan moet dit worden aangegeven.
24. Bij het gebruik van web servers moet er gebruik worden gemaakt van HTTPS. UZ Brussel kan een certificaat aanleveren van de interne CA of indien nodig van een externe CA.
  - a. Hiervoor verwachten van de leverancier een subject & SAN namen en waarvoor het certificaat wordt gebruikt (server authentication en/of client authentication of andere).
25. Er mogen geen onveilige protocols worden gebruikt zoals bvb http, ftp, telnet ...
26. Applicatie data wordt bij voorkeur altijd buiten de VM opgeslagen op een NAS lokatie zodat de VM niet te groot wordt. UZ Brussel beschikt voor een hoog beschikbaar storage platform (Netapp MetroCluster) waar deze data kan worden opgeslagen. Deze aanpak zorgt ervoor dat de VMDK disken niet te groot worden en dat de storage snel en efficiënt kan worden vergroot. Voor applicatieve data kan dan een apart retention policy voor backup worden gebruikt.
27. Er mogen geen local shares worden aangemaakt op windows servers zonder kennis van UZ Brussel. Indien deze nodig zijn worden deze aangemaakt door UZ Brussel zodat de nodige AD groepen kunnen worden aangemaakt en NTFS rechten kunnen worden gezet.
28. Er moet gebruik worden gemaakt van LDAPS indien men wil verbinden met Active Directory (geen LDAP).
29. Voor email wordt binnen UZ Brussel gebruik gemaakt van Exchange2016 (on premise installatie). By default kan geen enkele client of server ongeauthenticeerd mailen. Uitgaande mail naar internet wordt beperkt tot mail adressen met suffix @uzbrussel.be. Andere domein namen worden gefilterd door de mail gateway. Indien de applicatie moet kunnen mailen zijn er 2 mogelijkheden:
  - a. Authenticated
    - i. Via AD credentials

- ii. Mail adressen moeten worden opgegeven
  - b. Non-authenticated
    - i. Het IP adres wordt toegevoegd in een ACL op de loadbalancer
    - ii. Geen controle op mail adres
- 30. Indien er nood is aan het gebruik van nVidia GPU kaarten moet dit worden aangegeven. Het type licentie voor nVidia Grid moet worden doorgegeven, net als het gewenste profiel.

Een aantal servers bieden specifieke functies. UZ Brussel moedigt consolidatie hiervan sterk aan. In dit geval zijn:

- Communicatie server (HL7 gebaseerde berichten)

Alle communicatie van de oplossing van de opdrachtnemer met de centrale systemen verloopt over HL7 of bij hoge uitzondering een ander overeengekomen protocol. Mirth is facilitair aan deze communicatie binnen UZ Brussel.

Ofwel voorziet de opdrachtnemer socket-based communicatie met Mirth (voorkeur), ofwel wordt een share voorzien op het centrale storage platform of op (een van) de servercomponent(en) van de toepassing één of twee shares gedefinieerd voor in-en uitgaande file gebaseerde communicatie.
- Database server

Vanuit ICT wordt enkel Microsoft SQL Server & SAP ASE ondersteund. ICT stelt de opdrachtnemer een of meerdere databases op zijn centrale SQL 2012 of SQL 2016 database (AlwaysOn Availability Group) cluster ter beschikking en neemt de verantwoordelijkheid voor licenties, installatie van de database (SQL script te voorzien door de opdrachtnemer), voor de availability en voor de back-up en restore van de omgeving.

Eventuele report services en andere database activiteiten (SSIS, SSAS, SSRS, ETL...) worden vanop een andere server uitgevoerd.

Voor installatie en eventuele troubleshooting activiteiten krijgt de opdrachtnemer de juiste contacten.

Als DBA-analyses aantonen dat een bepaalde query de performantie van het systeem bedreigt verwachten we van de opdrachtnemer een tijdige en efficiënte reactie.

Er worden geen sysadmin rechten toegekend aan de leverancier op de centrale MS SQL cluster.

Indien er andere databases nodig zijn zal de leverancier deze zelf moeten installeren en onderhouden. De leverancier zal op regelmatige basis ook de database software moeten updaten/patchen op eigen verantwoordelijkheid (security patches).

De licentie voor deze database moet worden voorzien door de leverancier. De leverancier moet rekening houden met het feit dat deze database server op een vmware virtueel platform draait wat implicaties op de licentiëring kan hebben.

Backup (scripts) moet worden voorzien door de leverancier en backups moeten worden opgeslagen op een locatie buiten de server op een NAS. Deze NAS locatie wordt aangeleverd door UZ Brussel.

Communicatie tussen applicatie en database servers moet worden geëncrypteerd met minstens TLS1.2 of hoger.
- Load balancer

Om een oplossing full tolerant en high available te maken biedt UZ Brussel zijn F5 Hardware load balancer aan voor die applicaties die hiermee om kunnen. Er kan ook worden gebruik gemaakt van een NGINX software loadbalancer.

- File server
UZ Brussel bezit centrale fileserver-systemen (8 node Netapp Metro cluster) en een lange termijn file opslag op archief (CommVault). Data kan tot een jaar worden bijgehouden op een tier2 disk array en voor langere termijn wordt tape voorzien. Alle file serving / NAS-behoefte dienen op deze reeds aanwezige systemen voorzien te worden.
- Back up / restore
  - a. Van elke virtuele server in beheer van UZ Brussel worden er standaard dagelijks 3 snapshot voorzien om 06u00, 12u00 & 18u00.
    - i. Deze zijn default application consistent (applicatie mag geen problemen hebben met een quiesce) of eventueel crash consistent. De keuze moet worden aangegeven door de leverancier.
  - b. Van fysieke servers wordt door UZ Brussel een CommVault agent geïnstalleerd. ICT verwacht een lijst van de folders die meegenomen moeten worden in de backup in de as-built documentatie.
  - c. Voor databases voorziet ICT de volledige back-up en restore op voorwaarde dat de database gesupporteerd wordt (zie hoger). Voor MSSQL worden er transaction backups voorzien elk half uur. Indien er toch andere DB-systemen gebruikt worden, vervalt de paragraaf over databases hoger in dit document en dient de leverancier zelf voor de installatie, back-up en ondersteuning in te staan. In dergelijke gevallen zal ICT enkel zorgen voor een file-based back-up van een database export die de leverancier voorziet.

4.4.2 Uitzonderingen en alternatieven op de server standaarden

Bovenstaande standaarden kunnen de toepasbaarheid van een aantal oplossingen beperken zonder dat dit de bedoeling is van ICT. Indien de opdrachtnemer voorziet dat de componenten die hij nodig heeft om zijn oplossing aan te bieden problemen zal ondervinden met hogerstaande standaarden, is het van het uiterste belang om dit bij de beantwoording van deze aanbesteding te signaleren. In overleg met ICT kan dan voor bepaalde standaarden een alternatief gezocht worden.

Afhankelijk van de problemen van de opdrachtnemer met deze standaarden kunnen in goed overleg de volgende alternatieven voorzien worden:

- Indien er om een voldoende gemotiveerde reden toch door een opdrachtnemer server hardware aangeleverd wordt, gebeurt de installatie en plaatsing op het domein altijd door de ICT-dienst, en dienen de onderstaande ICT-richtlijnen gerespecteerd te worden.
- Server wordt uit het domein gehaald in een apart netwerk (VLAN) gezet en achter een firewall gestoken.

Naast het hoger vermelde punt verwacht ICT van de opdrachtnemer ook een compleet overzicht van de communicatie van de server(s) en de andere IT componenten van de oplossing, op (eventueel later in te vullen) IP adres en poort.

5. Beveiliging

- Traceerbaarheid.
Mutaties van data in het systeem en/of op de apparatuur wordt gelogd. Op ieder ogenblik is te achterhalen wat er gebeurd is, wanneer het gebeurd is en wie de wijziging uitgevoerd heeft.
- Installaties
De apparatuur is beschermd tegen door UZ Brussel ongewenst installeren van apparaatvreemde software door onbevoegden.

- Beveiligingslekken in hard- en software
  - De opdrachtnemer verbindt zich ertoe om deze lekken zo snel mogelijk kenbaar te maken aan UZ Brussel

- Er wordt alleen gebruik gemaakt van ge-encrypteerde verbindingen. Er wordt dus geen gebruik gemaakt van http maar van https, van ldap ipv ldaps etc. Indien dit niet het geval is moet dit worden aangegeven door de leverancier.

- Alle door de leverancier aangeleverde software en runtime environments (java, .net, python ...) dienen vrij te zijn van gekende security issues zoals o.a. in CVE entries worden omschreven. Enkel nog gesupporteerde versies van applicaties en runtime environments worden aanvaard. Van elk software component verwachten we een beschrijving van de versie en nog lopende garantie/support. Het is aan de leverancier om alle software componenten up to date te houden. UZ Brussel beschikt over een vulnerability scanner tool die dit zal controleren.

- Fouten en foutdetectie

Het systeem bevat middelen voor de detectie en correctie van fouten in de invoer, de verwerking, de uitvoer en de verspreiding van gegevens.

Het systeem bevat middelen voor de verificatie van de volledigheid, juistheid en authenticiteit van de interne en externe verspreiding van de gegevens.

Het systeem voldoet aan de geldende richtlijnen op moment van gebruik vanuit overheid voor onder andere het beveiligen van de informatiegegevens.

Hoger vermelde logging van activiteiten worden bewaard en UZ Brussel is in staat om deze logging te consulteren zonder interactie met de opdrachtnemer.

- Authenticatie en autorisatie
  - Bij voorkeur worden wachtwoorden niet binnen de toepassing zelf bewaard. Indien dit toch het geval is dienen deze worden gesalt en gehasht.
  - Er wordt bij voorkeur gebruik gemaakt van Kerberos authenticatie over NTLM authenticatie.
  - Iedere gebruiker heeft zijn unieke login/paswoord combinatie; er worden geen generieke accounts toegestaan. Authenticatie binnen de applicatie wordt bij voorkeur geïntegreerd in de Microsoft Active Directory omgeving van UZ Brussel.
  - Autorisatiemogelijkheden binnen het aangeboden product dienen duidelijk aangegeven te worden. Binnen een multi-user applicatie kan de functioneel beheerder de bevoegdheden van de (types)gebruikers systematisch vastleggen en via rapportage inzichtelijk maken aan het management.

Er is minimaal een onderscheid in rechten voor lezen, toevoegen, wijzigen en verwijderen van gegevens

Idealiter kunnen de (types) gebruikers gerelateerd worden aan een Microsoft Active Directory groep.

Gebruikersbeheer moet maximaal geautomatiseerd worden via Active Directory, zonder dat manuele tussenkomst nodig is bij creatie, wijzigingen en stopzetten van gebruikers. De naamgeving wordt vooraf met de ICT dienst afgesproken.
  - Er wordt bij het aanloggen in de applicatie een beveiligde verbinding met Active Directory gemaakt, waarbij aan AD gevraagd wordt of de betrokken gebruiker toegang

krijgt, op welk niveau, en of zijn opgegeven wachtwoord klopt. Indien dat niet mogelijk is, moet dit expliciet vermeld worden in de design documentatie.

- Paswoorden voor administratie doeleinden gebruikt in de applicaties moeten worden meegedeeld aan UZ Brussel (non AD based accounts).
- Bij voorkeur worden installaties uitgevoerd onsite met een UZ Brussel system engineer die de installatie superviseert.
- Bij oplevering wordt de installatie met een system engineer van UZ Brussel overlopen om te kijken of alles guidelines zijn gevolgd. Deze kan/zal ook dienen al een basis kennis overdracht.
- Binnen een multi-user applicatie dient altijd een authenticatie plaats te vinden bij het opstarten van de applicatie. We bieden Single-Sign-On aan voor onze gebruikers via Imprivata. Integratie met SSO draagt de voorkeur. Gebruikers authenticeren zich via hun personeelsbadge.